

שספרים פתוחים ובעלי הדין עומדים, משום שבאותו הזמן עומד הנחש בקיומו לנשף אותו, וכל האיברים מתרגשים אצלו, והנשמה נפרדת מן הגוף והולכת ומשוטטת, ואין יודעת לאיזו דרך תלך ולאיזה מקום מעלים אותה.

אוי לאותו היום! היום של רגז ונאצה אותו היום. משום כך צריך לאדם להרגיז את יצרו כל יום, להזכיר לפניו אותו יום שיעמד בדין המלך, שמכניסים אותו תחת הארץ להרקב, והנשמה נפרדת ממנו.

ושנינו, לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע, וישתדל אחריו. אם הולך ממנו - יפה, ואם לאו - ישתדל בתורה, שהנה אין לך דבר לשבר את היצר הרע אלא התורה. אם הולך - מוטב, ואם לא - יזכיר לו את יום המות, כדי לשבר אותו.

באן יש להסתפל, שהרי זה הוא יצר הרע, וזה הוא מלאך המות, וכי מלאך המות נשבר לפני יום המות, והרי הוא ההרג של בני האדם, ונשמע שזו שמחה שלו, ומשום כך מסטה את בני האדם תמיד כדי להמשיכם לזה?

אלא ודאי מה שנתבאר שיזכר לו אדם אותו יום המות - ודאי כן זה, כדי לשבר את לב האדם, שהרי אין יצר הרע שורה אלא במקום שנמצאת שמחת היין ונסות הרוח, וכשנמצאת רוח שבורה, אז נפרד ממנו ואין שורה עמו, ומשום כך צריך להזכירו את יום המות, ולשבר גופו, והוא הולך לו.

בא ראה, יצר טוב צריך שמחה של תורה, ויצר הרע שמחה של יין ונאופים ונסות רוח, ומשום כך צריך אדם לרגז מאותו

קיימין. בגין דההוא זמנא, קיימא נחש בקיומיה, לנשכא ליה. וכל שייפי מתרגשין לגביה, ונשמטא אתפרשא מן גופא, ואזלא ושטיא. ולא ידעת לאן ארחא תהך, ולאן אתר סלקין לה.

ווי לההוא יומא, יומא דרוגזא ונאיצו ההוא יומא, בגין כך אבעי ליה לבר נש, לארגזא יצריה כל יומא, לאדכרא קמיה ההוא יומא, דייקום בדינא דמלכא, דקא עאלין ליה תחות ארעא לאתרקבא, ונשמטא אתפרשא (דף רב ע"א) מגיה.

ותנן, לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע, וישתדל אבתריה. אי אזיל מגיה, יאות. ואי לאו, ישתדל באורייתא. דהא לית לך מלה לתברא יצר הרע אלא אורייתא. אי אזיל, מוטב. ואי לאו, ידבר ליה יומא דמותא, בגין לתברא ליה.

הכא אית לאסתפל, דהא דא הוא יצר הרע, ודא הוא מלאך המות. וכי מלאך המות מתבר מקמי יומא דמותא. והא איהו קטולא דבני נשא הוי, ואשתמע דחדוה הוא דיליה. ובגין כך אסטי לון לבני נשא תדיר, בגין לאמשכא לון לדא.

אלא ודאי מה דאתמר, דידכור ליה פר נש ההוא יומא דמותא. ודאי הכי הוא, בגין דמתבר לבא דבר נש. דהא יצר הרע לא שריא אלא באתר דאשתפח חדוה דחמרא, וגסותא דרוחא. וכד אשתפח רוחא תבירא, כדין אתפרש מגיה, ולא שריא בהדיה. ובגין כך בעי לאדכרא ליה יומא דמותא, ויתבר גופיה, ואיהו אזיל ליה.

תא חזי, יצר טוב בעי חדוה דאורייתא, ויצר רע חדוה דחמרא, וניאופין